

CELIA

Teemme lukemisesta yhdenvertaisempaa – Celian strategia 2021–2025

HYVÄKSYTTY JOHTOKUNNASSA 19.10.2021

Sisällys

Johdanto	3
Minkä perustan varassa strategiamme ja toimintamme lepäävät?	4
Celian strategia 2021-2025	5
Visiomme vuoteen 2025: Celia on yhdenvertaisen lukemisen paras asiantuntija ja yhteistyökumppani.	6
Celian perustehtävä eli missio.....	6
Toimintaympäristön muutos	7
Toimintamme kulmakivet eli arvot	8
Kehittämisen näkökulmat ja strategiset painopisteet	10
1. Palveluidemme käyttäjien näkökulma	10
2. Palvelu- ja yhteistyökumppaniemme näkökulma.....	11
3. Yhteiskunnan näkökulma.....	12
4. Oman työyhteisömme näkökulma	13

Johdanto

Elämme tekstien ja kuvien täyttämässä maailmassa, ja mahdollisuus lukutaitoon, lukemiseen ja tiedon ja näkökulmien hankkimiseen kuuluvat demokratian perusaineisiin. Monista kehitysaskelista huolimatta tekstimuotoiset kirjat ja oppimateriaalit eivät vielä ole kaikkien ihmisten saavutettavissa, ja siksi Celian panosta edelleenkin tarvitaan.

Celia tuottaa ja tarjoaa aineistoa saavutettavissa muodoissa ihmisille, joille painettu teksti ei tarjoa mahdollisuutta lukemiseen tai oppimiseen. Tehtävämme on myös asiantuntemuksemme avulla tukea ja neuvoa muita toimijoita parantamaan aineistojen ja tiedon saavutettavuutta. Kun saavutettavan aineiston määrä yhteiskunnassa kasvaa, paranee myös kaikkien ihmisten mahdollisuus osallisuuteen.

Strategia pohjautuu Celian strategiaan 2020–2030, jota on kirkastettu ja tarkennettu henkilöstön ja johtokunnan kanssa. Valmistelua olemme tehneet yhteisissä työpajoissa, henkilöstötilaisuuksissa sekä johtoryhmän ja valmisteluryhmän tapaamisissa. Toteutamme strategiaa koko viraston ja sidosryhmiemme yhteistyönä, ja sen toteutumista seuraamme osana Celian tulosohejausta ja johtamista muun muassa hyödyntämällä erilaisia mittareita ja selvityksiä.

Minkä perustan varassa strategiamme ja toimintamme lepäävät?

Celian strateginen kehittäminen ja toiminta pohjautuvat perustuslakiin, muuhun lainsäädäntöön, YK:n vammaissopimukseen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön strategioihin.

Perustuslain mukaisesti julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykujensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään. Myös yhdenvertaisuus on perustuslaillinen oikeus. Celian asema ja tehtävät puolestaan määritellään omassa laissaan ja asetuksessaan, tekijänoikeuslaissa sekä laissa yleisistä kirjastoista.

YK:n vammaissopimus on ihmisoikeussopimus, joka turvaa vammaisille ihmisille samat ihmisoikeudet kuin kaikille muillekin. Sopimus sisältää oikeuksia ja asioita, joiden toteutumista valtion tulee edistää: tällaisia ovat esimerkiksi yhdenvertaisuus, saavutettavuus sekä oikeus tiedonsaantiin, koulutukseen, kulttuuriin ja osallisuuteen.

Omalla toiminnallamme toteutamme myös opetus- ja kulttuuriministeriön strategian 2030 painopisteitä ”kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat” ja ”merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti” sekä kulttuuripolitiikan strategian 2025 tavoitetta ”osallisuus kulttuuriin on lisääntynyt, ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa ovat kaventuneet”.

Celian strategia 2021–2025

Teemme lukemisesta yhdenvertaisempaa

Visio

Celia on yhdenvertaisen lukemisen paras asiantuntija ja kumppani vuonna 2025

Painopisteet

- Kehitämme Celian palveluja ja aineistoja asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin
- Teemme aktiivista yhteistyötä yhdenvertaisen lukemisen edistämiseksi
- Kehitämme työyhteisömme osaamista, hyvinvointia ja selkeitä toimintatapoja yhdessä
- Luomme ja ylläpidämme yhdenvertaisen lukemisen edellytyksiä yhteiskunnassa

Arvot

- Yhdenvertaisuus
- Asiakslähtöisyys
- Yhteistyö
- Kehittäminen

Visiomme vuoteen 2025: Celia on yhdenvertaisen lukemisen paras asiantuntija ja yhteistyökumppani.

Yhdenvertainen lukeminen tarkoittaa, että jokaisella, myös lukemisesteisellä, ihmisellä on yhtäläinen mahdollisuus lukea, saada tietoa ja oppia omilla ehdoillaan. Meillä Celiassa on sekä kokemusta että osaamista tarpeista, jotka liittyvät lukemisesteisten ihmisten lukemiseen ja kirjastopalveluihin. Tätä asiantuntijuutta haluamme tarjota kumppaniemme ja muiden toimijoiden hyödynnettäväksi, ja vahvistamme sitä kehittämällä osaamistamme suunnitelmallisesti, rekrytoimalla sekä verkostoitumalla kotimaassa ja kansainvälisesti. Kumppanuuksien molemminpuolista kiinnostavuutta ja vaikuttavuutta vahvistamme pitkäjänteisellä dialogilla ja yhteisellä kehittämistyöllä. Jatkuvasti kehittyvällä asiantuntemuksella ja toimivilla kumppanuussuhteilla meidän on hyvä ponnistaa eteenpäin kohti vuotta 2025.

Celian perustehtävä eli missio

Lukeminen on vaikeaa ainakin puolelle miljoonalle suomalaiselle muun muassa oppimiseen, näköön ja ikään liittyvistä syistä. Perustehtävämme on tehdä lukemisesta yhdenvertaisempaa. Tarjoamme mahdollisuuden lukemiseen ja oppimiseen kaikille ihmisille, jotka eivät lukemisesteen vuoksi voi lukea painettua kirjaa.

Edistämällä yhdenvertaista lukemista, eli lukemisesteisten ihmisten lukutaitoa, lukemista ja oppimista, toimintamme luo edellytyksiä yhteiskunnalliselle osallistumiselle ja torjuu syrjäytymiskehitystä. Yhteiskunnallinen vaikuttavuutemme perustuu ainutlaatuisen kokoelmaamme, joka sisältää digitaalista ja fyysistä saavutettavaa aineistoa, sekä verkon kautta ja perinteisin keinoin tarjoamiimme palveluihin. Tuemme ja neuvomme kustantajia ja muista julkaisijoita, jotta ne voivat parantaa tuottamiensa aineistojen saavutettavuutta. Ohjaamme ja neuvomme myös kirjastoja, kouluja ja oppilaitoksia lukemisesteisten ihmisten kirjastopalveluita koskeissa asioissa. Palvelukumppaniverkostomme kattaa koko maan.

Toimintaympäristön muutos

Digitalisaation, ympäristökriisin, väestön ikääntymisen ja monimuotoistumisen, lainsäädännön uudistumisen sekä koronapandemian tuomat muutokset vaikuttavat strategiakaudella sekä tavoitteisiimme että toimintaamme.

Digitalisaatio ja teknologian kehittyminen antavat uusia mahdollisuuksia sekä palveluiden kehittämiseen että niiden käyttäjille, mutta ne voivat muodostua myös palveluiden käytön esteeksi. Meidän on jatkossakin tuotettava palveluitamme niin, että huolehdimme myös haavoittuvimmassa asemassa olevien käyttäjien tarpeista.

Toimintamme vastuullisuuden kädenjäljen kasvattaminen ja jalanjäljen pienentäminen ovat entistä tärkeämpiä tavoitteita. Vastuullisuuden täytyy näkyä punaisena lankana kaikessa toiminnassamme, aivan samoin kuin saavutettavuudenkin.

Väestö ikääntyy, ja moninaistuvien elämäntapojen ja arvojen rinnalla myös kielellinen ja kulttuurinen kirjo kasvaa. Meidän on yhdessä kumppaniemme kanssa huolehdittava siitä, että kirjastopalvelumme ovat tavoitettavissa, saatavissa ja saavutettavissa ja että ne vastaavat käyttäjien tarpeita.

Uudistuva lainsäädäntö muovaa vahvasti toimintaamme muun muassa uuden virastolain, esteettömyysdirektiivin sekä muun viranomaisten toimintaan vaikuttavan lainsäädännön kautta.

Pandemian aikainen etätyö on muuttanut ajatuksiamme työn tekemiseen tavoista ja tuonut mukanaan tarpeita muun muassa monipaikkaisen työskentelyn kehittämiseksi ja yhteisöllisyyden uudelleenrakentamiselle.

Toimintamme kulmakivet eli arvot

Toimintamme kulmakivet vuosina 2021–2025 ovat yhdenvertaisuus, asiakaslähtöisyys, yhteistyö ja kehittäminen.

Yhdenvertaisuus

Jo Celian perustehtävä tähtää lukemisen yhdenvertaisuuden edistämiseen. Ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaisia, eikä samanlainen kohtelu aina riitä varmistamaan yhdenvertaisuuden toteutumista. Lukemisen yhdenvertaisuutta edistämällä pidämme osaltamme aktiivisesti huolta siitä, että myös lukemisesteiset ihmiset voivat lukea, opiskella ja oppia omilla ehdoillaan.

Asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyys tarkoittaa meille sekä asiakkaiden kokemusten että palvelukumppanien asiantuntemuksen ottamista huomioon osana palveluiden suunnittelua, toteutusta ja arviointia.

Yhteistyö

Yhteistyö on kykyä saada yhdessä aikaan asioita, joihin kaikki osallistujat voivat olla tyytyväisiä. Kun yhteistyö on vastavuoroista, perustuu luottamukseen ja tähtää yhteiseen tavoitteeseen, siitä

tulee kumppanuutta. Yhdessä kumppaniemme kanssa tavoitamme lukemisesteisiä ihmisiä kattavammin palveluidemme piiriin ja edistämme tehokkaimmin saavutettavaa julkaisemista ja lukemisen yhdenvertaisuutta. Siksi vaalimme niin kotimaista, pohjoismaista ja kansainvälistä kuin työyhteisömme sisäistä yhteistyötä kaikilla toimintamme tasoilla.

Kehittäminen

Jatkuva kehittäminen on tulevaisuuteen varautumista, ja sen avulla voimme ottaa huomioon asiakastarpeiden ja toimintaympäristön muutokset. Kehitämme toimintamme asiakaslähtöisyyttä, laatua, vaikuttavuutta, vastuullisuutta ja tehokkuutta. Kehittämistä tuemme aktiivisella yhteistyöllä kotimaisissa ja kansainvälisissä verkostoissa sekä suunnitelmallisella oman osaamisemme kartuttamisella.

Kehittämisen näkökulmat ja strategiset painopisteet

Määrittelemme kehittämistyöllemme strategiset painopisteet neljästä eri näkökulmasta: palveluiden käyttäjien, palvelu- ja yhteistyökumppanien, yhteiskunnan ja oman työyhteisömme näkökulmasta.

1. Palveluidemme käyttäjien näkökulma

Syvemmämme asiakasymmärrystämme

Kasvatamme ymmärrystämme käyttäjistä ja heidän tarpeistaan hyödyntämällä asiakaspalautetta, asiakaskyselyitä, selvityksiä, muiden tekemiä tutkimuksia sekä raportointi- ja analyysityökalumme avulla tuotettua tietoa.

Kehitämme palvelumallemme ja verkkopalveluamme vastaamaan käyttäjien tarpeita

Kehitämme toimintaamme yhteistyössä sidosryhmiemme kanssa, jotta käyttäjien tarpeet ja omat mahdollisuutemme tarjota palveluita kohtaavat. Kehitämme raportointi- ja analyysityökaluamme, rikastamme tietovarantojamme ja hyödynnämme kehittämisessä tietoon perustuvaa asiakasymmärrystä. Pidämme verkkopalveluiden tiekartan ajan tasalla ja panostamme ensisijaisesti verkkopalveluidemme kehittämiseen.

Tarjoamme käyttäjillemme monipuolisia ja kattavia aineistoja

Tarjonnassamme otamme huomioon, että osalle käyttäjistä olemme ainoa lukemisen vaihtoehto, kun taas toiset voivat hyödyntää myös muiden toimijoiden aineistotarjontaa. Tarjoamme käyttäjille aineistoja ja palveluita myös muualta maailmasta sekä eri kielillä. Varmistamme tulevaisuuden ratkaisut aineistojemme pysyväisarkistoinnilla.

Turvaamme taktiilin lukemisen ja oppimisen mahdollisuudet

Uudistamme näkövammaisille lapsille ja nuorille tarkoitettujen taktiilituotteiden tuottamisen ja tarjonnan tulevaisuuden kannalta kestävästi. Edistämme pistekirjojen lukemista. Varmistamme pistekirjoitukseen liittyvän osaamisen ja taktiilituotannon jatkuvuuden.

2. Palvelu- ja yhteistyökumppaniemme näkökulma

Rakennamme keskeisiä kumppanuuksia sekä yhteistyötä ja sen tavoitteita yhdessä

Kehitämme keskeisiä palvelukumppanuuksiamme yhdessä kirjastojen ja koulujen kanssa, jotta voimme kattavammin ja kestävämmiin tavoittaa lukemisesteisiä ihmisiä palveluidemme piiriin ja edistää yhdenvertaista lukemista. Rakennamme ennakkoluulottomasti myös uutta yhteistyötä ja kumppanuuksia.

Kuuntelemme ja tuemme kumppaneitamme yhdenvertaisen lukemisen edistämässä ja tarjoamisessa

Kuuntelemme kumppaneitamme herkällä korvalla ja haemme kehittämiseen yhteisiä hyötyjä ja tavoitteita. Tuemme kirjastoja ja kouluja saavutettavien kirjastopalveluiden kehittämisessä sekä käyttäjien tavoittamisessa ja aktivoimisessa. Osallistumme aktiivisesti toimintamme kannalta keskeisten kansallisten hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen.

Kehitämme julkaisupolitiikkaamme jatkuvasti ottaen toimintaympäristömme muutokset huomioon

Kehitämme julkaisupolitiikkaamme ja julkaisuperiaatteitamme jatkuvasti. Mukautamme omaa toimintaamme toimintaympäristön kehityksen ja tarpeen mukaisesti mutta huolehdimme siitä, että kokoelmamme täyttää edelleenkin kirjastotoiminnan laadulliset vaatimukset.

Neuvomme ja tuemme kustantajia ja julkaisijoita saavutettavassa julkaisemisessa

Seuraamme esteettömyyslainsäädännön kehittymistä ja soveltamista, ja jatkamme yhteistyötä kustantajien kanssa kirjallisuuden saavutettavuuden kehittämiseksi sekä kasvattaaksemme omaa kustantajakentän ja kirja-alan tuntemustamme. Tuotteistamme omaa osaamistamme vastaamaan kustantajien ja julkaisijoiden tarpeisiin, käyttäjien parhaaksi.

Kehitämme kotimaisia ja kansainvälisiä verkostojamme

Yhteistyö ja verkostot ovat meille erittäin tärkeitä, joten panostamme niihin voimavaroja myös jatkossa. Osallistumme kansainvälisten kehittämisorganisaatioiden toimintaan, tuomme osaamistamme yhteisiin hankkeisiin, teemme yhteisiä hankintoja ja opimme toisiltamme.

3. Yhteiskunnan näkökulma

Teemme aktiivista yhteistyötä lukemisesteisten kirjastopalveluita ja saavutettavaa julkaisemista edistävien yhteisten ratkaisujen ja palveluiden kehittämisessä

Haemme aktiivisesti yhteistyömahdollisuuksia tilanteissa, joissa suunnitellaan ja kehitetään kirjastopalveluihin, saavutettavaan julkaisemiseen ja jatkuvaan oppimiseen liittyviä ratkaisuja. Teemme myös ennakoivaa vaikuttamistyötä.

Tuomme lukemisesteisten ihmisten tarpeiden näkökulman lukutaidon ja lukemisen edistämiseen

Tavoittelemme sitä, että lukemisesteisten ihmisten tarpeet tulevat huomioon otetuiksi keskeisissä kirjastoalan, lukutaidon, lukemisen edistämisen ja oppimisen hankkeissa. Teemme suunnitelmallista sidosryhmä- ja verkostotyötä sekä vahvaa asiantuntijaviestintää, jotta meidät ja osaamisemme tunnustetaan laajemmin myös tässä asiantuntijaroolissa.

Toimimme kestävän kehityksen mukaisesti

Vastuullisuustyömme pohjana ovat YK:n Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteiden joukosta valitsemamme tavoitteet. Tavoittelemme toimintamme kädenjäljen eli positiivisten vaikutusten lisäämistä ja ekologisen jalanjäljen pienentämistä. Otamme valitsemamme tavoitteet kokonaisvaltaisesti huomioon toimintamme suunnittelussa ja osallistumme asiaa koskevaan kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

4. Oman työyhteisömme näkökulma

Kehitämme toimintatapojamme, jotta ne tukevat työtämme ja tavoitteidemme toteuttamista

Kehittämisen tavoitteena on luoda edellytykset visiomme ja strategisten tavoitteidemme saavuttamiseen. Tätä teemme muokkaamalla toimintatapojamme, johtamistamme, tehtäviämme sekä organisaatiotamme vastaamaan tavoitteita ja suuntaa, ja tukemalla henkilöstöämme matkalla kohti tulevaa.

Parannamme työhyvinvointia suunnitelmallisesti niin, että meillä on töissä hyvä olla

Toteutamme ja seuraamme aktiivisesti työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmaa, joka keskittyy työyhteisömme toiminnan haastekohtiin. Panostamme yhteisöllisyyden rakentamiseen ja kehitämme vahvuuksiamme.

Kehitämme viestintää ja tiedonkulkua tiimirajat ylittäen

Keskeiset prosessimme ovat ajallisesti pitkiä ja läpäisevät useamman toiminnon.

Siksi parannamme tiimien välistä tiedonkulkua muun muassa kehittämällä prosesseja sekä vahvistamalla jokaisen henkilön vastuuta viestijänä.

Kehitämme osaamistamme strategialähtöisesti ja suunnitelmallisesti

Panostamme jatkossakin henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Kartoitamme osaamisalueitamme tulevaisuuden tarpeiden näkökulmasta ja laadimme strategiasta lähtevän, priorisoidun suunnitelman osaamisen kehittämiseksi.

Valmentava työote ja dialogi vievät meitä eteenpäin

Valmentavan työtteen ja dialogisen keskustelun toimintakulttuuri rakentaa työyhteisöä, jossa keskitytään vahvuuksiin, luodaan yhteistä ymmärrystä, asenne on kannustava ja tavoitteet kaikilla osapuolilla tiedossa.

